

PRZEGLĄD WYBORCZY

Biuletyn informacyjny

3-4/2013

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Alicja Kicińska oraz zespół w Krajowym Biurze Wyborczym

Redakcja – Kazimierz Wojciech Czaplicki, Szef Biura

Skład komputerowy – Elżbieta Cieślak

Oddano do druku – maj 2013 r.

*Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” Krajowe Biuro
Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.*

Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej w Internecie

www.pkw.gov.pl

SPIS TREŚCI	Str.
* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	4
* Wybory uzupełniające do Senatu RP (okręg wyborczy nr 73 w Rybniku)	4
* Obwieszczenie o wynikach wyborów	6
* Sprawozdanie z wyborów	
* Gospodarka finansowa partii politycznych w 2012 r.	15
* Wybory samorządowe w trakcie kadencji, referenda lokalne	20
* Współdziałanie i wymiana doświadczeń	20
* Informacje prawne	22

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Państwowa Komisja Wyborcza odbyła 7 posiedzeń w dniach 4, 18, 20, 25 marca oraz 8, 15 i 22 kwietnia 2013 r.

- * Państwowa Komisja Wyborcza na posiedzeniu w dniu 22 kwietnia 2013 r. przyjęła obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu przeprowadzonych w dniu 21 kwietnia 2013 r. w okręgu wyborczym nr 73. Obwieszczenie zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 24 kwietnia 2013 r. poz. 498, podane jest także na stronie www.pkw.gov.pl.

OBWIESZCZENIE PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 22 kwietnia 2013 r.

**o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
przeprowadzonych w dniu 21 kwietnia 2013 r.**

Na podstawie art. 276 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 z późn. zm.¹) Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza wyniki wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w województwie śląskim, w okręgu wyborczym nr 73 w dniu 21 kwietnia 2013 r.

Rozdział 1.

Dane ogólne

1. Wybory przeprowadziły: Państwowa Komisja Wyborcza, Okręgowa Komisja Wyborcza w Katowicach i 186 obwodowych komisji wyborczych. W skład obwodowych komisji wyborczych powołano 1 221 wyborców.
2. Senatora wybierano spośród 8 kandydatów.

Rozdział 2.

Wyniki głosowania i wyniki wyborów

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania wyniosła 246 795; żaden wyborca nie

---

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881, Nr 149, poz. 889, Nr 171, poz. 1016 i Nr 217, poz. 1281 oraz z 2012 r. poz. 849, 951 i 1529.

zgłosił zamiaru głosowania korespondencyjnego.

2. Karty do głosowania wydano 27 507 osobom, w tym 3 karty wydano na podstawie przedstawionego pełnomocnictwa do głosowania.
3. Z urn wyjęto 27 505 kart do głosowania.
4. Liczba kart nieważnych wyniosła 0.
5. Liczba kart ważnych wyniosła 27 505.
6. Frekwencja wyborcza wyniosła 11,14%.
7. Liczba głosów nieważnych wyniosła 226, co stanowi 0,82% ogólnej liczby głosów.
8. Liczba głosów ważnych wyniosła 27 279, co stanowi 99,18% ogólnej liczby głosów.
9. Poszczególni kandydaci otrzymali następującą liczbę głosów ważnych:

1) DUŻY Mirosław Piotr	4 913
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP	
2) KOHUT Grażyna Jolanta	2 280
zgłoszona przez Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe	
3) KORWIN-MIKKE Janusz Ryszard	2 160
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Kongres Nowej Prawicy	
4) MAKOSZ Józef Antoni	5 345
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Wyborców Józefa Makosza	
5) MASŁOWSKI Piotr Paweł	459
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Wyborców Piotra Masłowskiego	
6) PIECHA Bolesław Grzegorz	7 769
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość	
7) POŁOK Paweł Jan	3 578
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Wyborców Autonomia dla Ziemi Śląskiej	
8) SAJEWICZ Krzysztof Robert	775
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej	
10. W województwie śląskim, w okręgu wyborczym nr 73 na senatora został wybrany Bolesław Grzegorz PIECHA zgłoszony przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość, który otrzymał najwięcej oddanych głosów ważnych.

* Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z art. 278 Kodeksu wyborczego, sporządziła w dniu 6 maja 2013 r. i przekazała Prezydentowi Rzeczypospolitej, Marszałkowi

Senatu i Sądowi Najwyższemu sprawozdanie z wyborów uzupełniających przeprowadzonych w dniu 21 kwietnia 2013 r. w okręgu wyborczym nr 73.

**SPRAWOZDANIE Z WYBORÓW UZUPEŁNIAJĄCYCH DO SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ PRZEPROWADZONYCH W DNIU 21
KWIETNIA 2013 R. W OKRĘGU WYBORCZYM NR 73 W
WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM**

1. Wybory zarządził Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 19 lutego 2013 r., w którym wyznaczył datę wyborów na dzień 21 kwietnia 2013 r. i określił terminy wykonania poszczególnych czynności wyborczych (kalendarz wyborczy); postanowienie Prezydenta zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 22 lutego 2013 r. poz. 256.

Wybory przeprowadzono na podstawie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 z późn. zm.). Wybierano jednego senatora. Obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 lutego 2013 r. informujące o postanowieniu Prezydenta w sprawie zarządzenia wyborów uzupełniających oraz o okręgu wyborczym nr 73 i siedzibie Okręgowej Komisji Wyborczej w Katowicach zostały niezwłocznie podane do wiadomości na obszarze okręgu wyborczego oraz na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

2. Państwowa Komisja Wyborcza zapewniła nadzór i pomoc w przygotowaniu i przeprowadzeniu wyborów. Niezwłocznie po zarządzeniu wyborów zostały sporządzone i zamieszczone na stronie internetowej www.gov.pkw.pl szczegółowe informacje i wyjaśnienia o obowiązujących przepisach prawnych, uprawnieniach wyborców niepełnosprawnych, zasadach finansowania kampanii wyborczej. Przypomniano obowiązujące przepisy dotyczące biernego i czynnego prawa wyborczego, sporządzania spisu wyborców, zgłaszania i rejestrowania kandydatów na senatora, prowadzenia kampanii wyborczej i gospodarki finansowej. Podano w szczególności, że prawo wybierania senatora w wyborach uzupełniających mają wyłącznie wyborcy stale zamieszkali na obszarze okręgu wyborczego nr 73 i ujęci w stałych rejestrach wyborców w

gminach leżących na terenie tego okręgu. W urzędach gmin zostaną sporządzone spisy wyborców uprawnionych do głosowania, do których z urzędu będą wpisani wyborcy zameldowani w danej gminie na pobyt stały i wyborcy dopisani do rejestru na własny wniosek, jeżeli stale zamieszkują w tej gminie bez zameldowania na pobyt stały, a także, na własny wniosek – wyborcy czasowo przebywający w okresie wyborów w danej gminie a ujęci w rejestrze wyborców w innej gminie leżącej w okręgu nr 73, oraz wyborcy nigdzie niezamieszkali.

Przypominając zasady zgłaszania kandydatów na senatora podkreślono, że kandydatów mogą zgłaszać wyłącznie komitety wyborcze, których utworzenie zostało potwierdzone przez Państwową Komisję Wyborczą, przy czym komitet wyborczy wyborców może utworzyć nie mniej niż 15 osób mających prawo wybierania a utworzenie komitetu musi zostać poparte podpisami co najmniej 1000 wyborców zamieszkałych na obszarze okręgu nr 73. Każdy komitet wyborczy może zgłosić tylko jednego kandydata, kandydat musi być obywatelem polskim, mającym prawo wybierania i najpóźniej w dniu wyborów osiągnąć wiek 30 lat. Każde zgłoszenie kandydata winno być poparte podpisami co najmniej 2000 wyborców stale zamieszkałych w okręgu wyborczym.

Opracowano i podano na stronie internetowej wzory dokumentów zgłoszenia komitetu wyborczego i zgłoszenia kandydata.

W odrębnej informacji przypomniane zostały ustawowe uprawnienia przysługujące wyborcom niepełnosprawnym: prawo do uzyskania informacji o obwodach głosowania przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i warunkach dopisania do spisu wyborców w wybranym obwodzie, o terminie, godzinach i formach głosowania, o komitetach wyborczych uczestniczących w wyborach i zarejestrowanych kandydatach. Ponadto opracowano i opublikowano informacje: o warunkach i procedurze głosowania korespondencyjnego, głosowania przez pełnomocnika, głosowania przy pomocy nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a, o korzystaniu w trakcie głosowania w lokalu wyborczym z pomocy innej osoby.

Wyjaśnienia szczegółowe zostały poświęcone problematyce prowadzenia przez komitety wyborcze kampanii wyborczej i gospodarce finansowej podmiotów wyborczych. Przypomniano, że prawo do prowadzenia kampanii wyborczej przysługuje na zasadzie wyłączności, komitetowi wyborczemu. Wszelkie czynności związane z pozyskiwaniem środków finansowych, dokonywaniem wydatków na organizowanie spotkań przedwyborczych i promocją poszczególnych kandydatów mogą być prowadzone tylko przez komitety wyborcze. Komitet wyborczy obowiązany jest gromadzić środki finansowe wyłącznie na rachunku bankowym. Środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej i koalicyjnego komitetu wyborczego mogą pochodzić wyłącznie z Funduszu Wyborczego, a komitetu wyborczego wyborców – wyłącznie z wpłat osób fizycznych oraz kredytów bankowych zaciągniętych przez komitet. Wpłaty na rzecz komitetu wyborczego można dokonywać jedynie czekiem rozrachunkowym, przelewem lub kartą płatniczą, a łączna suma wpłat od osoby fizycznej nie może przekraczać 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę w dniu poprzedzających ogłoszenie postanowienia o zarządzeniu wyborów; natomiast suma wpłat od kandydata na senatora nie może być wyższa od 45-krotności wynagrodzenia, tj. odpowiednio kwoty 24 tysiące i 72 tysiące zł.

Wysokość wydatków komitetu wyborczego na kampanię wyborczą jest ograniczona limitem, który oblicza się na podstawie art. 259 § 1 Kodeksu wyborczego przez pomnożenie liczby wyborców w kraju ujętych w rejestrach wyborców przez kwotę 0,18 zł a następnie podzielenie uzyskanego wyniku przez liczbę 100. W wyborach uzupełniających do Senatu zarządzonych na dzień 21 kwietnia 2013 r. limit wydatków dla komitetu wyborczego wyniósł 55.102,95 zł. Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 lutego 2013 r. o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców został podany na stronie internetowej Komisji.

Państwowa Komisja Wyborcza przypomniwała ponadto, że komitet wyborczy ma obowiązek w terminie 7 dni od przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu powiadomić PKW o adresie strony internetowej komitetu, na której umieszcza

się informacje określone w Kodeksie wyborczym (art. 102 § 1) w szczególności rejestr zaciągniętych kredytów i warunki jego uzyskania oraz rejestr wpłat przekraczających dozwoloną wysokość (art. 140 § 1 Kodeksu wyborczego).

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałami z dnia 25 lutego 2013 r. wydała wytyczne dla obwodowych komisji wyborczych dotyczące przygotowania i przeprowadzenia głosowania w wyborach uzupełniających, ustaliła wzór kart do głosowania i nakładek na karty sporządzonych w alfabecie Braille'a oraz uchwaliła wytyczne dotyczące stosowania w wyborach uzupełniających innych uchwał Państwowej Komisji Wyborczej.

3. Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 170 § 3 w związku z art. 262 § 3 Kodeksu wyborczego, uchwałą z dnia 25 lutego 2013 r. powołała dla przeprowadzenia wyborów Okręgową Komisję Wyborczą w Katowicach w składzie sześciu sędziów: pięciu sędziów zgłoszonych przez Ministra Sprawiedliwości (sędzia Sądu Apelacyjnego w Katowicach, dwaj sędziowie Sądu Okręgowego w Katowicach i dwaj sędziowie sądów rejonowych - w Jaworznie i Katowicach Wschód) oraz z urzędu, zgodnie z art. 170 § 1 Kodeksu wyborczego, jako przewodniczącego Komisji – Komisarza Wyborczego w Katowicach.

Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast z zachowaniem terminu ustawowego powołali 186 obwodowych komisji wyborczych. W skład obwodowych komisji weszło 1221 osób: 1014 osób zgłoszonych przez komitety wyborcze, 186 osób wskazanych przez wójtów spośród pracowników samorządowych oraz 21 osób powołanych spośród wyborców w trybie art. 182 § 8 Kodeksu wyborczego z uwagi na niewystarczającą liczbę kandydatów zgłoszonych przez komitety wyborcze. W trzech gminach, z powodu większej liczby zgłoszonych kandydatów niż dopuszczalny ustawowo skład obwodowych komisji, konieczne było przeprowadzenie publicznego losowania (art. 182 § 6 Kodeksu wyborczego). Poszczególne komitety wyborcze miały w składach komisji następującą liczbę członków: KW Polskie Stronnictwo Ludowe – 153 osoby, KWW Józefa Makosza – 68 osób, KWW Kongres Nowej Prawicy – 160 osób, KWW Autonomia dla Ziemi Śląskiej – 117 osób, KW

Prawo i Sprawiedliwość – 179 osób, KW Platforma Obywatelska RP – 155 osób, KW Sojusz Lewicy Demokratycznej – 109 osób, KWW Piotra Masłowskiego – 73 osoby.

4. Okręgowa Komisja Wyborcza w Katowicach wykonując zadania wyborcze, zapewniła pomoc i nadzorowała czynności związane z powołaniem obwodowych komisji wyborczych, sporządzaniem spisów wyborców, ustaleniem obwodów głosowania, rozplakatowaniem obwieszczeń wyborczych, prowadzeniem kampanii wyborczej. Według informacji przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej przez Komisję Okręgową wykonanie tych czynności było należyte i terminowe. Nie zgłoszono w tych sprawach pytań ani interwencji i skarg.
5. Kandydatów na senatora, zgodnie z przepisami Kodeksu wyborczego (art. 204 § 2, 4 i 6) mogły zgłaszać komitety wyborcze partii politycznych, koalicyjne komitety wyborcze partii politycznych oraz komitety wyborcze wyborców, które w ustawowym terminie, tj. do dnia 4 marca 2013 r., zawiadomiły Państwową Komisję Wyborczą o zamiarze udziału w wyborach oraz utworzeniu komitetu wyborczego i uzyskały potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia. Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła zawiadomienia i potwierdziła utworzenie 11 komitetów wyborczych, w tym 7 komitetów wyborczych partii politycznych i 4 komitetów wyborczych wyborców – w kolejności zawiadomień:

Komitetu Wyborczego Kongres Nowej Prawicy

Komitetu Wyborczego Platforma Obywatelska RP

Komitetu Wyborczego Demokracja Bezpośrednia

Komitetu Wyborczego Unia Polityki Realnej

Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość

Komitetu Wyborczego Wyborców Autonomia dla Ziemi Śląskiej

Komitetu Wyborczego Wyborców Józefa Makosza

Komitetu Wyborczego Polskie Stronnictwo Ludowe

Komitetu Wyborczego Sojusz Lewicy Demokratycznej

Komitetu Wyborczego Wyborców Kochających Śląsk

Komitetu Wyborczego Wyborców Piotra Masłowskiego

Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 5 marca 2013 r. o komitetach wyborczych utworzonych w związku z wyborami uzupełniającymi zarządzonymi na dzień 21 kwietnia 2013 r. został podany na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

6. W ustawowym terminie do 12 marca 2013 r. do godz. 24⁰⁰ Okręgowa Komisja Wyborcza w Katowicach przyjmowała od pełnomocników komitetów wyborczych zgłoszenia kandydatów na senatora do rejestracji. Komisja pełniła w tym celu dyżury w dniach od 4 do 11 marca 2013 r. w godzinach od 13⁰⁰ - do 15⁰⁰ oraz w dniu 12 marca – w godzinach od 12⁰⁰ do 24⁰⁰. Zgłoszeń kandydatów dokonano w dniach: 11 marca – 4 zgłoszenia i 12 marca – 6 zgłoszeń. Zgłoszenia kandydata nie dokonał Komitet Wyborczy Unia Polityki Realnej.

Ostatnie ze zgłoszeń, dokonane przez Komitet Wyborczy Wyborców Kochających Śląsk, zostało złożone o godzinie 23⁵⁵. Komisja rozpatrywała zgłoszenia kandydatów w kolejności ich wpływu. Podpisy wyborców popierające zgłoszenia były badane przy pomocy oprogramowania informatycznego opracowanego w Delegaturze Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach przy wykorzystaniu danych PESEL oraz rejestru wyborców. Okręgowa Komisja Wyborcza zarejestrowała 8 kandydatów na senatora, zgłoszonych przez: Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe, Komitet Wyborczy Wyborców Józefa Makosza, Komitet Wyborczy Kongres Nowej Prawicy, Komitet Wyborczy Wyborców Autonomia dla Ziemi Śląskiej, Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość, Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP, Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej, Komitet Wyborczy Wyborców Piotra Masłowskiego. Komitet Wyborczy Kongres Nowej Prawicy, do zgłoszenia kandydata na senatora dołączył liczbę podpisów wyborców mniejszą niż określona w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego. Okręgowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 12 marca 2013 r., wezwała osobę zgłaszającą kandydata do usunięcia wady zgłoszenia, polegającej na poparciu zgłoszenia mniejszą liczbą podpisów niż określona w Kodeksie wyborczym, w

nieprzekraczalnym terminie do godziny 24⁰⁰ w dniu 12 marca 2013 r. W wyznaczonym terminie Okręgowej Komisji Wyborczej dostarczono uzupełniające wykazy podpisów poparcia i Okręgowa Komisja Wyborcza na posiedzeniu w dniu 12 marca 2013 r. zarejestrowała kandydata na senatora.

Okręgowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 216 § 2 w związku z art. 258 Kodeksu wyborczego, odmówiła rejestracji 2 kandydatów na senatora: zgłoszonego przez Komitet Wyborczy Demokracja Bezpośrednia oraz zgłoszonego przez Komitet Wyborczy Wyborców Kochających Śląsk. Przyczyną odmowy rejestracji było niespełnienie wymogu określonego w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego, tj. brak poparcia zgłoszenia kandydata podpisami przez co najmniej 2000 wyborców stale zamieszkałych w okręgu wyborczym nr 73. Komisja ustaliła po sprawdzeniu wykazów podpisów poparcia dołączonych do zgłoszeń kandydatów, że:

- zgłoszenie kandydata na senatora dokonane przez Komitet Wyborczy Demokracja Bezpośrednia zostało poparte podpisami jedynie przez 1683 wyborców stale zamieszkałych w okręgu wyborczym, zaś
- zgłoszenie kandydata dokonane przez Komitet Wyborczy Kochających Śląsk zostało poparte prawidłowo złożonymi podpisami 1883 wyborców.

Od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej odmawiającej rejestracji kandydata na senatora zgłoszonego przez Komitet Wyborczy Wyborców Kochających Śląsk, pełnomocnik tego komitetu wniósł odwołanie do Państwowej Komisji Wyborczej. Państwowa Komisja Wyborcza rozpatrując odwołanie dokonała sprawdzenia liczby podpisów popierających zgłoszenie kandydata i ustaliła, że: przekazane przez Okręgową Komisję Wyborczą w Katowicach podpisy wyborców popierających kandydata zawarte na 216 arkuszach wykazu są opieczetowane pieczęcią Okręgowej Komisji oraz mechanicznie ponumerowane kolejnymi numerami. Liczby podpisów na poszczególnych arkuszach są zgodne z ustaleniami Okręgowej Komisji Wyborczej z wyjątkiem 2 podpisów, a mianowicie na arkuszu 64 znajduje się 12 podpisów zamiast 13, a na arkuszu 183 – 9 podpisów zamiast 11. Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła w rezultacie, że zgłoszenie kandydata na senatora Komitetu

Wyborczego Wyborców Kochających Śląsk zostało poparte podpisami 1882 wyborców, zatem nie spełniało ustawowego wymogu; Okręgowa Komisja Wyborcza w Katowicach prawidłowo odmówiła rejestracji kandydata na senatora.

W dniu 10 marca 2013 r. Okręgowej Komisji Wyborczej w Katowicach zostało doręczone pocztą elektroniczną pismo w sprawie nieprawidłowości podczas zbierania podpisów przez Komitet Wyborczy Kongres Nowej Prawicy w związku z wyborami uzupełniającymi do Senatu zarządzonymi na dzień 21 kwietnia 2013 r. Okręgowa Komisja Wyborcza przesłała to pismo według właściwości Prokuratorowi Rejonowemu w Rybniku. W dniu 19 marca 2013 r. sekretariat Prokuratury Rejonowej w Rybniku zawiadomił Okręgową Komisję Wyborczą w Katowicach o wszczęciu dochodzenia w sprawie o czyn z art. 248 pkt 3 k.k. i art. 248 pkt 6 k.k.

Obwieszczenie Okręgowej Komisji Wyborczej z dnia 25 marca 2013 r. o zarejestrowanych kandydatach na senatora w wyborach uzupełniających do Senatu RP w okręgu wyborczym nr 73 zostało podane do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie oraz w Internecie.

7. Prezydent Miasta Rybnika oraz burmistrzowie i wójtowie na obszarze okręgu wyborczego nr 73 do Senatu RP w ustawowym terminie podali do wiadomości publicznej informacje o podziale miasta/gminy na obwody głosowania. Utworzono 178 stałych obwodów głosowania i 8 obwodów odrębnych. 58 obwodów zostało dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych. Do urzędów gmin wpłynęły 3 wnioski o udzielenie pełnomocnictwa do głosowania i pełnomocnictwa udzielono. Zgodnie ze złożonymi wnioskami 9 wyborcom wydano zaświadczenie o prawie do głosowania. Żaden z wyborców nie wyraził zamiaru głosowania korespondencyjnego.
8. Kampania wyborcza przebiegła spokojnie. Okręgowa Komisja Wyborcza nie otrzymała sygnałów o naruszeniu prawa wyborczego.

W dniu głosowania lokale wyborcze były otwarte w godzinach określonych Kodeksem wyborczym, tj. od 7⁰⁰ do 21⁰⁰, w kilku obwodach w szpitalach i

zakładach pomocy społecznej głosowanie rozpoczęło w godzinach późniejszych.

Komisje obwodowe otrzymały w terminie i prawidłowo sporządzone spisy wyborców, karty do głosowania i formularze protokołów głosowania. Dla zapewnienia pomocy obwodowym komisjom wyborczym i nadzorowania ich pracy oraz rozpatrywania ewentualnych skarg wyborców, w przeddzień i w dniu głosowania pełnione były dyżury w urzędach gmin, w Krajowym Biurze Wyborczym, dyżury członków Okręgowej Komisji Wyborczej, a także członków Państwowej Komisji Wyborczej. Skarg i interwencji nie zgłoszono.

9. Głosowanie rozpoczęło się punktualnie i przebiegło bez zakłóceń. Nie było przerw w głosowaniu, w żadnym obwodzie nie przedłużono głosowania. Nie odnotowano prób zakłócenia głosowania. Po zamknięciu lokali wyborczych komisje przystąpiły do obliczenia wyników w obwodach oraz sporządzania protokołów głosowania zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej. Mężowie zaufania zgłoszeni do poszczególnych obwodowych komisji wyborczych nie wnieśli żadnych uwag co do pracy komisji i przebiegu głosowania. Podczas czynności z przyjmowaniem przez Okręgową Komisję Wyborczą w Katowicach protokołów wyników głosowania od obwodowych komisji wyborczych oraz podczas ustalania wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym nie uczestniczyli pełnomocnicy komitetów wyborczych. Przy sporządzaniu protokołów głosowania przez obwodowe komisje wyborcze oraz ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów przez Okręgową Komisję Wyborczą stosowana była, na zasadach określonych przez Państwową Komisję Wyborczą, elektroniczna technika obliczeniowa. Frekwencja wyborcza w wyborach uzupełniających do Senatu RP w dniu 21 kwietnia 2013 r. w okręgu wyborczym nr 73 wyniosła 11,14%.
10. Okręgowa Komisja Wyborcza w Katowicach niezwłocznie po ustaleniu wyników, w dniu 22 kwietnia 2013 r. przekazała Państwowej Komisji Wyborczej protokół wyników głosowania i wyników wyborów senatora w województwie śląskim w okręgu wyborczym nr 73. Państwowa Komisja Wyborcza po otrzymaniu protokołu sprawdziła prawidłowość ustalonych

wyników i w tym samym dniu sporządziła obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 21 kwietnia 2013 r. Na podstawie ustalonych wyników Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że w wyborach uzupełniających do Senatu w województwie śląskim w okręgu nr 73 największą liczbę głosów otrzymał i został wybrany senatorem Bolesław Grzegorz Piecha zgłoszony przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość. Wyniki wyborów Komisja zamieściła w Internecie na stronie www.pkw.gov.pl oraz przekazała obwieszczenie do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie posiadanych dokumentów stwierdza, że nie są jej znane fakty, które mogą być podstawą kwestionowania ważności wyborów.

- * Zgodnie z wymogami ustawy o partiach politycznych (art. 34 ust. 5, art. 38 ust. 4) Państwowa Komisja Wyborcza podała do publicznej wiadomości informacje i sprawozdania partii politycznych o wydatkach z subwencji oraz źródłach pozyskania środków finansowych w 2012 r. Komunikaty w tych sprawach zostały przekazane do ogłoszenia w Monitorze Polskim są także podane na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

KOMUNIKAT
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 15 kwietnia 2013 r.

**w sprawie informacji finansowych partii politycznych o otrzymanej subwencji
oraz o poniesionych z subwencji wydatkach w 2012 r.**

Na podstawie art. 34 ust. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 924) Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza przedłożone jej informacje finansowe partii politycznych o otrzymanej subwencji oraz o poniesionych z subwencji wydatkach w 2012 r.

Obowiązek złożenia informacji finansowych, wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta, ciążył na 5 partiach politycznych, które w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 9 października 2011 r., spełniły wymogi określone w art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy o partiach politycznych oraz na dwóch, które nie spełniły tych wymogów, lecz otrzymały w 2012 r. ostatnią ratę subwencji za 2011 r. (Partia Demokratyczna – demokraci.pl (EwP 12) i Unia Pracy (EwP 62)) Wszystkie zobowiązane do tego partie złożyły informacje finansowe z załączoną opinią i raportem biegłego rewidenta. Są to partie:

1. Partia Demokratyczne-demokraci pl.,
2. Polskie Stronnictwo Ludowe,
3. Unia Pracy,
4. Sojusz Lewicy Demokratycznej,
5. Prawo i Sprawiedliwość,
6. Platforma Obywatelska Rzeczypospolitej Polskiej,
7. Ruch Palikota.

KOMUNIKAT

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 15 kwietnia 2013 r.

w sprawie sprawozdań o źródłach pozyskania środków finansowych przez partie polityczne w 2012 r.

Na podstawie art. 38 ust. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 924) Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza przedłożone jej przez partie polityczne sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych w 2012 r.

Obowiązek złożenia sprawozdań ciążył na 83 partiach politycznych wpisanych do ewidencji partii politycznych (EwP), prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Warszawie, według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.

W ustawowym terminie sprawozdania złożyły 72 partie polityczne, spośród których 28 było zobowiązanych do załączenia opinii i raportu biegłego rewidenta z badania sprawozdania w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy.

Nie złożyły sprawozdań partie polityczne:

1. Demokratyczna Partia Lewicy (EwP 160),
2. Jedność Rzemieślniczo-Kupiecka (EwP 170),
3. Samoobrona Patriotyczna (EwP 268),
4. Stronnictwo „Odrodzenie Rzeczypospolitej” (EwP 272),
5. Chrześcijańska Inicjatywa Społeczna (EwP 285),
6. Przymierze Narodu Polskiego (EwP 294),
7. Ruch Przełomu Narodowego (EwP 305),
8. Partia Kierowców — Bezprawiu Stop (EwP 312),
9. Innowacyjna Polska (EwP 314),
10. Bezpieczeństwo i Spokój (EwP 316),
11. Polska Partia Imperium Słowiańskiego „Razem” (EwP 318).

Sprawozdania złożyły partie:

1. Stronnictwo Demokratyczne,
2. Polska Partia Socjalistyczna,
3. Ruch Odbudowy Polski ,
4. Partia Demokratyczna-demokracy.pl,
5. Unia Polityki Realnej,
6. Polski Ruch Uwłaszczeniowy,
7. Polskie Stronnictwo Ludowe,
8. Polska Wspólnota Narodowa,
9. Krajowa Partia Emerytów i Rencistów,
10. Liga Polskich Rodzin,
11. Narodowe Odrodzenie Polski,
12. Unia Pracy,
13. Forum Samorządowe,
14. Ruch Katolicko Narodowy,

15. Sojusz Lewicy Demokratycznej,
16. Porozumienie Polskie,
17. Przymierze Ludowo-Narodowe,
18. Prawo i Sprawiedliwość,
19. Platforma Obywatelska Rzeczypospolitej Polskiej,
20. Unia Polskich Ugrupowań Monarchistycznych,
21. Racja Polskiej Lewicy,
22. Liga Obrony Suwerenności,
23. Komunistyczna Partia Polski,
24. Partia Postępu Antyklerykalna Polska,
25. Partia Zielonych Rzeczypospolitej Polskiej,
26. Chrześcijańska Demokracja III Rzeczypospolitej Polskiej,
27. Polska Partia Narodowa,
28. Zieloni 2004,
29. Socjaldemokracja Polska,
30. Stronnictwo Pracy,
31. Przymierze dla Polski,
32. Stronnictwo Narodowe,
33. Polska Partia Pracy — Sierpień 80,
34. Związek Weteranów Wojny,
35. Organizacja Narodu Polskiego — Liga Polska,
36. Stronnictwo Narodowe im. Dmowskiego Romana,
37. Ruch Odrodzenia Gospodarczego im. Edwarda Gierka,
38. Unia Lewicy,
39. Polski Ruch Monarchistyczny,
40. Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych i Specjalnej Troski,
41. Ruch Patriotyczny,
42. Stronnictwo Polska Racja Stanu,
43. Polskie Porozumienie Przedsiębiorczości i Pracy,

44. Sztandar Matki Boskiej Licheńskiej Bolesnej Królowej Polski,
45. Porozumienie Pokoleń,
47. Obrona Narodu Polskiego,
48. Ruch Ludowo-Narodowy,
49. Partia Kobiet,
50. Partia Zielonych,
51. Konfederacja Polski Niepodległej,
52. Prawica Rzeczypospolitej,
53. Libertas,
54. Stronictwo Konserwatywno-Ludowe,
55. Stronictwo „Piast”,
56. Polska Lewica,
57. Elektorat,
58. Partia Regionów,
59. Polska Socjalistyczna Partia Robotnicza,
60. Europa Wolnych Ojczyzn — Partia Polska,
61. Polska Patriotyczna,
62. Samoobrona,
63. Forum Ogólnospołeczne Rzeczypospolitej Polskiej,
64. Lepsza Polska,
65. Kongres Nowej Prawicy,
66. Polska Jest Najważniejsza,
67. Partia Rozwoju,
68. Ruch Palikota,
69. Stronictwo Patriotyczne Polski i Polonii,
70. Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro,
71. Demokracja Bezpośrednia,
72. Partia Emerytów Rencistów Rzeczypospolitej Polskiej.

- * W miesiącach styczeń – kwiecień 2013 r. w 97 gminach odbyły się wybory uzupełniające do rad. W 13 jednostkach przeprowadzono wybory przedterminowe: 13 stycznia – Burmistrza Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej woj. świętokrzyskie; 20 stycznia – Wójtów Gminy Dębowa Kłoda i Gminy Kąkolewnica woj. lubelskie; 27 stycznia – Burmistrza Miasta Wojkowice woj. śląskie i Burmistrza Białego Boru woj. zachodniopomorskie; 17 lutego – Wójta Gminy Ujazd woj. łódzkie; 24 lutego – Burmistrza Miasta Raciąż woj. mazowieckie i Wójta Gminy Zawonia woj. dolnośląskie; 10 marca – Burmistrza Trzcianki woj. wielkopolskie i Wójta Gminy Padow Narodowa woj. podkarpackie; 24 marca – Rady Powiatu Wałbrzyskiego woj. dolnośląskie; 21 kwietnia – Wójta Gminy Słupsk woj. pomorskie i Burmistrza Łęknicy woj. lubelskie. W 13 gminach zostały przeprowadzone referenda gminne w sprawie odwołania przed upływem kadencji organów jednostek samorządu terytorialnego: 13 stycznia – w sprawie odwołania Burmistrza Gminy Milicz woj. dolnośląskie i Burmistrza Gminy Zakopane woj. małopolskie; 27 stycznia – w sprawie odwołania Burmistrza Miasta Trzebina woj. małopolskie i Wójta Gminy Sorkwity woj. warmińsko-mazurskie; 10 lutego – w sprawie odwołania Rady i Wójta Gminy Platerówka woj. dolnośląskie; 17 lutego – w sprawie odwołania Burmistrza i Rady Miasta Żagań woj. lubuskie; 24 lutego – w sprawie odwołania Wójta Gminy Celestynów woj. mazowieckie; 3 marca – w sprawie odwołania Burmistrza Gminy Wyrzysk woj. wielkopolskie; 7 kwietnia – w sprawie odwołania Burmistrza Nasielska woj. mazowieckie oraz Wójta Gminy Boleszkowice woj. zachodniopomorskie; 14 kwietnia – w sprawie odwołania Burmistrza i Rady Miasta Nieszawa woj. kujawsko-pomorskie oraz Prezydenta i Rady Miasta Elbląg woj. warmińsko-mazurskie; 21 kwietnia – w sprawie odwołania Wójta Gminy Mielnik woj. podlaskie. Ważne były 3 referenda w Elblągu, Nasielsku i Żaganiu i doprowadziły do odwołania organów samorządowych. Pozostałe referenda były nieważne z powodu niewystarczającej liczby uczestników.

WSPÓLDZIAŁANIE I WYMIANA DOŚWIADCZEŃ

- * W dniu 5 marca 2013 r. przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej S. Jaworski, członkowie Komisji A. Mączyński, J. Niemcewicz i sekretarz K. Czaplicki

uczestniczyli w seminarium i panelu dyskusyjnym u Rzecznika Praw Obywatelskich na temat głosowania osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

- * W dniach 6-8 marca 2013 r. przewodniczący i sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej S. Jaworski i K. Czaplicki oraz dyrektorzy zespołów w Krajowym Biurze Wyborczym K. Lorentz, M. Dziegielewski i R. Drapiński odbyli cykl spotkań z delegacją Centralnej Komisji Wyborczej Republiki Mołdowy i stowarzyszenia IFES. Goście poznali podstawowe regulacje polskiego prawa wyborczego, rozwiązania w zakresie finansowania kampanii wyborczych i partii politycznych system prowadzenia rejestru i spisu wyborców.
- * W dniu 15 marca 2013 r. przewodniczący i sekretarz PKW uczestniczyli w Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej pt. „Wyzwania współczesnego prawa wyborczego”, która odbyła się na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu z inicjatywy Studenckiego Koła Naukowego Prawa Wyborczego „Elektor”. Odbyły się panele dyskusyjne i eksperckie poświęcone poszczególnym elementom prawa wyborczego, m.in. głosowaniu w wyborach, równości w prawie wyborczym, bezpieczeństwu wyborów. Prowadzącym dyskusję na temat „Głosowanie – stan obecny i postulaty” był przewodniczący PKW S. Jaworski, a moderatorem tematu „Bezpieczeństwo wyborów – sankcje i gwarancje” sekretarz PKW K. Czaplicki.
- * W dniu 9 kwietnia 2013 r. przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej, członkowie PKW J. Niemcewicz i W. Ryms oraz sekretarz Komisji K. Czaplicki wzięli udział w dorocznym Zgromadzeniu Ogólnym Sędziów Trybunału Konstytucyjnego.
- * W dniu 16 kwietnia 2013 r. przewodniczący i sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej wręczyli Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Łódzkiego medal Państwowej Komisji Wyborczej „Iudices electionis custodes”, w uznaniu inicjatyw i działań na rzecz upowszechnienia problematyki prawa wyborczego. W uroczystości uczestniczyli m.in. rektor Uniwersytetu Łódzkiego, kierownictwo wydziału Prawa i Administracji, kierownik Centrum Studiów Wyborczych, Komisarz Wyborczy w

Łodzi, dyrektor Delegatury KBW w Łodzi. W nawiązaniu do tematyki wyborczej odbyła się promocja książki „External voting w wybranych państwach europejskich”.

- W dniu 16 kwietnia w godzinach popołudniowych przewodniczący i sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej na zaproszenie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego wysłuchali wykładu wiceprezesa Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej prof. Siergieja Mawrina „Problemy porządku konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej”.
- * W dniu 22 kwietnia 2013 r. przewodniczący i sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej uczestniczyli w Zgromadzeniu Ogólnym Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego.

INFORMACJE PRAWNE

- * Wyrok WSA w przedmiocie podziału gminy na okręgi wyborcze – Sygn. akt IV SA/GI 6/13.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 marca 2013 r. sprawy ze skargi Gminy Tarnowskie Góry na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Śląskiego w przedmiocie podziału Gminy Tarnowskie Góry na okręgi wyborcze – skargę oddalił.

Uzasadnienie

Uchwałą Nr XXX/352/2012 z dnia 26 września 2012 r. w sprawie podziału Gminy Tarnowskie Góry na okręgi wyborcze, Rada Miejska w Tarnowskich Górach, działając m. in. na podstawie przepisów art. 419 § 2 oraz § 4 ustawy z dnia 05 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 142 poz. 1591 ze zm.) oraz art. 13 ustawy z dnia 05 stycznia 2011 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Kodeks Wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 21 poz. 113 ze zm.) dokonała podziału Gminy Tarnowskie Góry na okręgi wyborcze tworząc 23 jednomandatowe okręgi wyborcze. W załączniku do niniejszej uchwały Rada ustaliła granice tych okręgów, ich numery oraz liczbę radnych wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych.

W dniu 24 października 2012 r. Wojewoda Śląski wszczął postępowanie

nadzorcze w sprawie stwierdzenia nieważności przedmiotowej uchwały jako niezgodnej z art. 419 § 2 w związku z art. 417 § 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) poprzez niezachowanie jednolitej normy przedstawicielstwa oraz nieuwzględnienie przy tworzeniu okręgów wyborczych utworzonych jednostek pomocniczych.

Postanowieniem z dnia 29 października 2012 r., nr DKT-712-4/12 Komisarz Wyborczy w Katowicach działając w oparciu o regulację art. 17 § 2 i 167 § 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks Wyborczy, po stwierdzeniu iż Rada Miejska w Tarnowskich Górach podjęła w dniu 26 września 2012 r., uchwałę nr XXX/352/2012 w sprawie podziału Gminy na okręgi wyborcze, oraz ustalenia ich granic i numerów i liczby radnych wybieranych w każdym okręgu, niezgodnie z dyspozycją art. 417 § 3 pkt 1 i § 4 Kodeksu wyborczego:

1. wezwał Radę Miejską w tarnowskich Górach do podjęcia uchwały w sprawie podziału gminy na okręgi wyborcze, oraz ustalenia ich granic i numerów i liczby radnych wybieranych w każdym okręgu, poprzez dokonanie podziału gminy na okręgi wyborcze zgodnie z dyspozycją art. 417 § 3 pkt 1 i § 4 Kodeksu wyborczego.
2. Wyzначył termin do podjęcia stosownej uchwały - do dnia 16 listopada 2012 r.
3. Przekazał odpis postanowienia Przewodniczącemu Rady Miejskiej w tarnowskich Górach oraz Wojewodzie Śląskiemu
4. Ustalił, że postanowienie wchodzi w życie w dniu podjęcia.

W dalszej kolejności Wojewoda Śląski rozstrzygnięciem nadzorczym Nr NPII.4131.1.480.2012 z dnia 31 października 2012 r. działając na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) stwierdził nieważność uchwały Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach Nr XXX/352/2012 z dnia 26 września 2012 r. w sprawie podziału Gminy Tarnowskie Góry na okręgi wyborcze, jako niezgodnej z art. 419 w związku z art. 417 § 3 i § 4 ustawy z dnia 05 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.).

W uzasadnieniu organ przywołał przepisy stanowiące podstawę prawną

uchwały. Wskazał, że przepis art. 419 § 2 ustawy Kodeks wyborczy stanowi, że „podział gminy na okręgi wyborcze, ich granice i numery oraz liczbę radnych wybieranych w każdym okręgu ustala, na wniosek wójta, rada gminy według jednolitej normy przedstawicielstwa obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców gminy przez liczbę radnych wybieranych do danej rady, z uwzględnieniem art. 417 (...)” tej ustawy. Zgodnie natomiast z przepisem art. 417 § 4 cyt. ustawy „w miastach przy tworzeniu okręgów wyborczych uwzględnia się utworzone jednostki pomocnicze.” Jednostkę pomocniczą gminy dzieli się na dwa lub więcej okręgów, wyborczych również wtedy, gdy w gminie niebędącej miastem na prawach powiatu liczba radnych wybieranych w danej jednostce pomocniczej byłaby większa niż 1, o czym stanowi przepis art. 417 § 3 pkt 1 ustawy.

Podniesiono, że Miasto Tarnowskie Góry, zgodnie z informacją okresową przekazaną Komisarzowi Wyborczemu w Katowicach, w związku z § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie rejestru wyborców oraz trybu przekazywania przez Rzeczypospolitą Polską innym państwom członkowskim Unii Europejskiej danych zawartych w tym rejestrze (Dz. U. Nr 158, poz. 941), na koniec II kwartału 2012 r. liczyło 58974 mieszkańców. Stąd też biorąc pod uwagę przepis art. 418 § 1 ustawy Kodeks wyborczy oraz art. 17 pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym, Miasto powinno zostać podzielone na 23 jednomandatowe okręgi wyborcze.

Podniesiono, że zasady podziału gminy na okręgi wyborcze wskazuje art. 419 Kodeksu wyborczego. Podział na okręgi wyborcze, ich numery i granice ustala, na wniosek wójta, rada gminy według jednolitej normy przedstawicielstwa. Jednolita norma przedstawicielstwa w Mieście Tarnowskie Góry, obliczona zgodnie z art. 419 § 2 Kodeksu wyborczego wynosi 2564,08 mieszkańców. Minimalna liczba mieszkańców w okręgu wyborczym może zatem wynosić 1283, zaś maksymalna 3846 osób. Zaznaczono, iż z wyliczeń tych wynika, iż jedynie w dwóch jednostkach pomocniczych Miasta tj.: Opatowicach oraz Pniowcu zamieszkuje mniej mieszkańców ujętych w stałym rejestrze wyborców niż wynosi minimalna liczba mieszkańców wymagana dla utworzenia okręgu wyborczego, czyli - 1283 mieszkańców. Liczba mieszkańców pozostałych dziewięciu jednostek pomocniczych umożliwia utworzenie

na obszarze każdej z nich od 1 do 7 okręgów wyborczych, bez konieczności łączenia w ramach jednego okręgu wyborczego obszaru różnych jednostek pomocniczych. Natomiast, uchwałą Nr XXX/352/2012 z dnia 26 września 2012 r., Rada Miejska w Tarnowskich Górach utworzyła 23 okręgi wyborcze dzieląc jednostkę pomocniczą Sowice, spełniającą warunek dla utworzenia samodzielnego okręgu wyborczego, pomiędzy okręgi wyborcze nr 11 i nr 12, a jednostkę pomocniczą Strzybnica, spełniającą warunek dla utworzenia samodzielnie dwóch okręgów wyborczych, podzielono, wraz z jednostką pomocniczą Pniowiec oraz częścią jednostki pomocniczej Sowice pomiędzy okręgi wyborcze nr 1, 2 i 3. Do jednostki pomocniczej Lasowice, spełniającej warunek dla utworzenia samodzielnie dwóch okręgów wyborczych, dodano pozostałą część jednostki pomocniczej Sowice, tworząc okręgi wyborcze nr 5 i 6. Z kolei do jednostki pomocniczej Bobrowniki - Piekary Rudne, spełniającej warunek dla utworzenia samodzielnie dwóch okręgów wyborczych, dodano część jednostki pomocniczej Śródmieście, tworząc okręgi wyborcze nr 9 i 10. W opinii Wojewody wyżej opisany podział na okręgi wyborcze jest niezgodny z przepisem art. 417 § 4 ustawy, gdyż nie uwzględnia utworzonych jednostek pomocniczych. W kontekście powyższego Wojewoda wskazał, że przy dokonanych podziale jednostek pomocniczych Sowice oraz Opatowice, Rada naruszyła przepis art. 417 § 3 pkt 1 ustawy Kodeks wyborczy. Ponadto, do jednostek pomocniczych Bobrowniki Śląskie, Śródmieście, Strzybnica, Lasowice i Stare Tarnowice, po dokonaniu, zgodnie z wyliczoną normą przedstawicielstwa, podziału tych jednostek na dwa lub więcej okręgi wyborcze, dodano do części tak utworzonych okręgów wyborczych, fragmenty, a nie całość innych jednostek pomocniczych, co również stanowi naruszenie przepisów art. 417 § 3 pkt 1 oraz § 4 ustawy.

Wojewoda podniósł, że wyliczenia norm przedstawicielstwa dla Miasta Tarnowskie Góry oraz poszczególnych jednostek pomocniczych, a także uwarunkowania przestrzenne miasta, pozwalają na dokonanie podziału Tarnowskie Góry na 23 okręgi wyborcze, w których poszczególne jednostki pomocnicze będą stanowiły osobne okręgi wyborcze lub w przypadku, gdy liczba mieszkańców jednostki pomocniczej przekroczy maksymalną liczbę przyjętą do ustalenia normy przedstawicielstwa, jednostki te zostaną, podzielone na dwa i więcej okręgów

wyborczych. Zdaniem organu, jednostki pomocnicze niespełniające warunku utworzenia samodzielnego okręgu wyborczego (Opatowice, Pniowiec), winny być w całości włączone w skład okręgu wyborczego wraz z całą inną jednostką pomocniczą lub jej częścią.

Reasumując Wojewoda wskazał, że zaprezentowane przez niego stanowisko jest tożsame ze stanowiskiem Komisarza Wyborczego w Katowicach wyrażonym w postanowieniu znak OKT-712-4/12 z dnia 29 października 2012 r.

Powyżej opisaną uchwałę zaskarżyła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach Gmina Tarnowskie Góry. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu nadzorcemu skarżąca zarzuciła niezgodność z prawem stanowiącą naruszenie art. 419 § 2 w zw. z art. 417 § 3 i § 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku Kodeks wyborczy, poprzez ich niewłaściwą interpretację polegającą na nieprawidłowym przyjęciu, iż dokonany przez Radę Miejską w Tarnowskich Górach podział Gminy na okręgi wyborcze, nie uwzględnia utworzonych jednostek pomocniczych z uwagi na fakt, iż podzielono jednostki pomocnicze mogące stanowić samodzielne okręgi wyborcze (Sowice oraz Strzybnicę) oraz dodano do jednostek pomocniczych mogących samodzielnie utworzyć okręgi wyborcze (Lasowice, Bobrowniki Śląskie-Piekary Rudne) części innych jednostek pomocniczych, podczas gdy prawidłowa wykładnia art. 419 § 2 w zw. z art. 417 § 3 i § 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku Kodeks wyborczy wskazuje na to, iż dokonany przedmiotową uchwałą Rady Miejskiej podział Gminy na okręgi wyborcze uwzględnia utworzone jednostki pomocnicze oraz został dokonany w sposób zapewniający najpełniejszą realizację materialnej zasady równości wyborów (zachowano jednolitą normę przedstawicielstwa) a zatem Rada Miejska dokonała prawidłowego i zgodnego z ustawą podziału Gminy na okręgi wyborcze. Skarżąca Gmina wniosła o uchylenie rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Śląskiego z dnia z dnia 31 października 2012 roku Nr NPII.4131.1.480.2012.

W uzasadnieniu wskazano, że zgodnie z dyspozycją art. 418 § 1 ustawy Kodeks wyborczy oraz art. 17 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Gmina Tarnowskie Góry winna być podzielona na 23 jednomandatowe okręgi wyborcze (w wyborach do rady gminy wybiera się 23 radnych). Jednolita

norma przedstawicielstwa w Gminie Tarnowskie Góry, obliczona według zasady zawartej w art. 419 § 2 ustawy Kodeks wyborczy, wynosiła w dniu podejmowania uchwały (tj. 26 września 2012 r.) 2564,08 mieszkańców (przy ogólnej liczbie mieszkańców gminy wynoszącej na koniec II kwartału 2012 r.: 58974 mieszkańców). W związku z powyższym, minimalna liczba mieszkańców w okręgu wyborczym mogła wynosić 1283, a maksymalna 3846. Rada Miejska w Tarnowskich Górach ustaliła formalne granice jedenastu jednostek pomocniczych w mieście (uchwała Nr XV/138/91 z dnia 11 lutego 1991 roku w sprawie utworzenia dzielnic i sołectw w mieście Tarnowskie Góry, zmieniona uchwałami nr IV39/94 z dnia 28 września 1994 roku oraz nr VII/75/94 z dnia 07 grudnia 1994 roku), a następnie uchwałami od nr N/II/75/2011 do nr VII/85/2011 z dnia 16 marca 2011 roku Rada Miejska ustanowiła statuty 11 dzielnic miasta Tarnowskie Góry. Granice jednostek pomocniczych w poszczególnych uchwałach oraz statutach zostały określone opisowo, nie zaś literalnie, poprzez określenie ulic wchodzących w ich skład.

Podniesiono, że liczba mieszkańców ujętych w stałym rejestrze wyborców na dzień 30 czerwca 2012 r. dla jednostki pomocniczej wynosi: Bobrowniki Śląskie - Piekary Rudne - 4099, Lasowice - 4761, Opatowice - 905, Osada Jana-4976, Pniowiec-1212, Repty Śląskie-2188, Rybna -2353, Sowice-1657, Stare Tarnowice - 12 168, Strzybnica - 5448, Śródmieście Centrum -19207.

Jednostki te - zgodnie z dyspozycją art. 417 § 4 Kodeksu wyborczego - powinny być uwzględnione przy tworzeniu okręgów wyborczych.

Wskazano, że w myśl regulacji art. 161 § 1 ustawy Kodeks wyborczy Państwowa Komisja Wyborcza wydaje' wytyczne wiążące komisarzy wyborczych i komisje wyborcze niższego stopnia oraz wyjaśnienia dla organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, a także podległych im jednostek organizacyjnych wykonujących zadania związane z przeprowadzeniem wyborów, jak i dla komitetów wyborczych oraz nadawców radiowych i telewizyjnych. Z powołaniem na tę normę Państwowa Komisja Wyborcza podjęła uchwałę z dnia 07 maja 2012 r. w sprawie wytycznych i wyjaśnień dotyczących podziału jednostek samorządu terytorialnego na okręgi wyborcze. W treści przedmiotowej uchwały Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła m.in. ze: „co do

zasady nie powinno się tworzyć okręgów wyborczych składających się z jednostki pomocniczej gminy i części innej jednostki pomocniczej gminy, niegraniczących ze sobą jednostek pomocniczych, jednostki pomocniczej gminy i części miasta, jednakże jeżeli układ przestrzenny gminy, w powiązaniu z liczbą mieszkańców poszczególnych jednostek pomocniczych i miast leżących na obszarze gminy, jest tego rodzaju, że nie pozwala na utworzenie okręgów składających się z graniczących ze sobą jednostek pomocniczych, wówczas możliwe jest odstępianie od tych zasad; podobne odstępstwa od zasad tworzenia okręgów wyborczych dopuszczalne są również w przypadku miast podzielonych na jednostki pomocnicze.”

Podkreślono, że -przyjmując przedmiotową regulację zasad podziału gminy na okręgi wyborcze w rozdziale 10 „Przepisy szczególne dotyczące wyborów do rad gmin” ustawy Kodeks wyborczy, ustawodawca zdecydował, że równość materialną wyborów do rad gmin będzie realizował za pomocą instytucji jednolitej normy przedstawicielstwa. Zgodnie z metodą jednolitej normy przedstawicielstwa liczba mandatów jest stała, zmienia się natomiast norma przedstawicielstwa. Ustala się ją przed wyborami jednolicie poprzez podzielenie liczby mieszkańców przez ogólną liczbę mandatów, co daje normę przedstawicielstwa: 1 mandat na określoną liczbę mieszkańców (w niniejszej sprawie wartość jednolitej normy przedstawicielstwa wyniosła 2564,08). Następnie mandaty dzieli się pomiędzy okręgi wyborcze tak, by w każdym z okręgów zachować wyżej określona normę. Zaakcentowano przy tym, że oczywistym, iż należy mieć przy tym na względzie to, że osiągnięcie równości w znaczeniu materialnym jest możliwe jedynie w przybliżeniu.

Nadmieniono, że w uchylonej przez Wojewodę uchwale najniższa liczba mieszkańców na jednego radnego wynosiła 2167, odpowiednio najwyższa liczba mieszkańców na jednego radnego wynosiła 2761, przy normie przedstawicielskiej 2564,08. Natomiast przy uwzględnieniu uwag organu nadzoru i podziale Gminy na okręgi wyborcze zgodnie z założeniami rozstrzygnięcia nadzorczego, wartości normy przedstawicielskiej uległyby znacznej dysproporcji z uwagi na to, iż powstałby okręg nr 3 gdzie na jednego radnego przypada 1664 mieszkańców a z drugiej strony byłyby okręgi (np. nr 2) gdzie na jednego radnego przypada 3332 mieszkańców, przy normie przedstawicielskiej 2561,78. Nie ulega zatem wątpliwości, iż dokonany przez Radę

Miejską w zaskarżonej uchwale, podział Gminy na okręgi wyborcze, w sposób optymalny realizuje zasadę równości wyborów pod względem materialnym. Jednocześnie podkreślono, iż przy podziale Gminy na okręgi wyborcze Rada Miejska kierowała się podziałem na jednostki pomocnicze (a więc w tym aspekcie - wbrew stanowisku organu nadzoru - nie nastąpiło naruszenie art. 417 § 4 Kodeksu wyborczego), jednakże w stwierdzonych przez Wojewodę zakresie odstąpiono od zasady tworzenia okręgów wyborczych zgodnie z granicami jednostek pomocniczych, celem pełnej realizacji zasady równości wyborów pod względem materialnym, objawiającej się w zapewnieniu jak najbardziej zbliżonej liczby mieszkańców na jeden mandat (zapewnieniu równej siły - wagi każdego głosu). Ponadto miano na względzie, tam, gdzie było to możliwe, historyczny układ przestrzenny dotychczasowych miejscowości, które weszły w skład miasta (Repeckie, Pufferki, Sowice, Czarna Huta) jak również więzy społeczne mieszkańców. Dokonany podział Gminy na okręgi wyborcze uwzględnił również uwarunkowania historyczne, gdzie, oprócz podziału miasta na dzielnice, funkcjonuje historycznie przyjęty podział na miejscowości, których nazwy funkcjonują w urzędowym wykazie nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych, ustalonych zarządzeniem Ministra Administracji, Gospodarki terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 10 lipca 1980 r. w sprawie ustalenia wykazu miejscowości w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. Urz. MAGTiOŚ Nr 4, poz.9) oraz widnieją w projekcie rozporządzenia w sprawie wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji.

Zaakcentowano, że dokonany w zaskarżonej uchwale podział Gminy na okręgi wyborcze w żaden sposób nie narusza regulacji ustawowych. W zakresie kwestionowanym przez organ nadzoru bowiem:

- połączono jednostki pomocnicze gminy w celu utworzenia okręgu wyborczego (dzielnice Pniowiec oraz część dzielnicy Strzybnica) - zgodnie z art. 417 § 2 Kodeksu wyborczego,
- podzielono jednostki pomocnicze gminy na dwa lub więcej okręgów wyborczych, gdyż wynikało to z konieczności zachowania jednolitej normy przedstawicielstwa rozumianej jako gwarancja zachowania materialnej równości wyborów, a także z woli zachowania więzów społecznych determinowanych historycznym układem

dotychczasowych miejscowości (połączenie dzielnicy Lasowice z częścią dzielnicy Sowice oraz dzielnicy Bobrowniki Śląskie-Piekary Rudne z częścią dzielnicy Śródmieście-Centrum) - zgodnie z art. 417 § 2 Kodeksu wyborczego,

- uwzględniono utworzone w mieście jednostki pomocnicze - art. 417 § 4 Kodeksu wyborczego.

Skarżąca Gmina podniosła nadto, że nie sposób także zgodzić z twierdzeniem organu nadzoru, iż poprzez podzielenie dzielnic: Sowice oraz Opatowice doszło do naruszenia art. 417 § 3 Kodeksu wyborczego. Przepis ten dotyczy bowiem sytuacji podzielenia jednostki pomocniczej na dwa lub więcej okręgów wyborczych, gdy liczba radnych wybieranych w danej jednostce byłaby większa niż 1. Tymczasem sytuacja ta nie dotyczy powyższych dzielnic: w Sowicach byłby wybierany 1 radny, a Opatowice nie mogą samodzielnie stanowić okręgu wyborczego (podział tych dzielnic nastąpił natomiast zgodnie z dyspozycją art. 417 § 2 Kodeksu wyborczego - celem zachowania jednolitej normy przedstawicielstwa). Wskazano, że podobnie chybionym pozostaje zarzut naruszenia art. 417 § 3 Kodeksu wyborczego poprzez włączenie do dzielnic: Bobrowniki Śląskie-Piekary Rudne, Śródmieście-Centrum, Strzybnica, Lasowice, Stare Tarnowice (podzielonych na dwa lub więcej okręgi wyborcze) części, a nie całości innych jednostek pomocniczych. Sam podział bowiem jednostki pomocniczej na dwa lub więcej okręgów wyborczych, w sytuacji, gdy byłby w niej wybierany więcej niż 1 radny - co miało miejsce w przypadku powyższych dzielnic, został przeprowadzony prawidłowo. Żaden natomiast przepis ustawy nie zakazuje łączenia okręgu wyborczego z częścią jednostki pomocniczej. Zakazu takiego nie można również wyinterpretować z obowiązku uwzględnienia, w toku tworzenia okręgów wyborczych, jednostek pomocniczych.

Nadmieniono, iż literalna analiza przepisu art. 417 Kodeksu wyborczego wskazuje na to, że ustawodawca wprowadza rozróżnienie w zakresie tworzenia okręgów wyborczych między jednostkami pomocniczymi funkcjonującymi w gminach na terenach wiejskich oraz w miastach. Otóż w gminach na terenach wiejskich okręgiem wyborczym jest jednostka pomocnicza gminy (art.417 § 2) natomiast w miastach przy tworzeniu okręgów wyborczych uwzględnia się utworzone jednostki pomocnicze (art.417 § 4). Stąd też można wywieść, że w przypadku gmin wiejskich ustawodawca

nakazał bezwzględnie tworzenie okręgów na bazie jednostek pomocniczych, z kolei w przypadku miast ustawodawca poprzez sformułowanie „uwzględnia się” dopuścił możliwość włączenia jednostek pomocniczych w skład okręgu wyborczego.

Stąd też - zdaniem strony skarżącej - uwzględnienie utworzonych w mieście jednostek pomocniczych, polegać może również na ich podziale, zgodnie z tożsamością lokalną mieszkańców, względami społecznymi i historycznymi, jak to miało miejsce w uchylonej przez organ nadzoru uchwale Rady Miejskiej. Sposób podziału miasta na okręgi wyborcze w zakwestionowanej przez organ nadzoru uchwale uwzględnia nie tylko więzy społeczne i formalny podział miasta na jednostki pomocnicze ale również charakter i ciągłość zabudowy.

Podkreślono nadto, iż odstępstwa od zasady tworzenia okręgów wyborczych w ramach jednostek pomocniczych, zostały dopuszczone, w cytowanych wytycznych i wyjaśnien Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 07 maja 2012 roku. Ponadto należy mieć na względzie, iż również organ nadzoru w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia, dopuścił możliwość włączenia jednostek pomocniczych niespełniających warunków utworzenia samodzielnego okręgu (w tym przypadku: dzielnicy Pniowiec i Opatowice) w skład okręgu wyborczego wraz z całą inną jednostką pomocniczą, lub jej częścią (stawiając przy tym jednocześnie zarzut połączenia owej dzielnicy Pniowiec z częścią dzielnicy Strzybnica oraz częścią dzielnicy Sowice, które to dzielnice mogą utworzyć samodzielnie okręg wyborczy). Reasumując strona skarżąca stwierdziła, że podczas podziału miasta na okręgi wyborcze, Rada Miejska w żaden sposób nie naruszyła przepisów ustawy Kodeks wyborczy.

W odpowiedzi na skargę Wojewoda Śląski wniósł o oddalenie skargi podtrzymał wcześniej prezentowaną argumentację.

W dniu 13 marca 2013 r. do tutejszego Sądu wpłynęły kolejne dokumenty związane ze sprawą, a przesłane z Krajowego Biura Wyborczego Delegatury w Katowicach, wśród których znalazło się postanowienie Komisarza Wyborczego w Katowicach z dnia 5 grudnia 2012 r., nr DKT-712-21/12 w sprawie podziału miasta Tarnowskie Góry na okręgi wyborcze, ustalenia ich granic i numerów oraz liczby radnych wybieranych w każdym okręgu. Postanowienie to zostało wydane w oparciu o

regulację art. 17 § 2 i art. 167 § 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r., Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Przepisy wprowadzające ustawę Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 113 ze zm.), po bezskutecznym upływie terminu, wyznaczonego przez Komisarza Wyborczego w Katowicach Radzie Miejskiej w Tarnowskich Górach, na podjęcie uchwały w sprawie podziału Gminy Tarnowskie Góry na okręgi wyborcze, ustalenia ich granic numerów. Postanowieniem tym Komisarz Wyborczy dokonał podziału Gminy Tarnowskie Góry na 23 okręgi wyborcze, określając numery, granice oraz liczbę radnych wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych w załączniku do postanowienia. Dodatkowo w pkt 5 postanowienia zawarto rozstrzygnięcie zgodnie z którym omawiane postanowienie wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego, podaniu do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty oraz zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Tarnowskie Góry.

Do akt sprawy wpłynęła również uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 grudnia 2012 r., nr ZPOW-730-120/12 w sprawie odwołania złożonego przez Burmistrza Miasta Tarnowskie Góry od postanowienia Komisarza Wyborczego w Katowicach z dnia 5 grudnia 2012 r., nr DKT-712-21/12 w sprawie podziału Gminy Tarnowskie Góry na okręgi wyborcze, ustalenia ich granic i numerów oraz liczby radnych wybieranych w każdym okręgu. Mocą przywołanej uchwały Państwowa Komisja wyborcza pozostawiła odwołanie bez rozpoznania z przyczyn formalnych, wskazując jednocześnie w uzasadnieniu rozstrzygnięcia, iż nie znajduje podstaw prawnych do kwestionowania, w trybie nadzoru, zaskarżonego postanowienia Komisarza Wyborczego w Katowicach.

Wojewódzki Sąd Administracyjny zaważył co następuje:

W punkcie wyjścia należy wskazać, że zgodnie z art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269) sąd administracyjny sprawuje w zakresie swojej właściwości kontrolę działalności administracji publicznej, przy czym § 2 wspomnianego przepisu stanowi, iż kontrola ta sprawowana jest pod względem zgodności z prawem jeżeli ustawy nie stanowią

inaczej. Z brzmienia natomiast art. 3 § 2. pkt 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.) zwanej dalej „P.p.s.a.” wynika, że kontrola ta obejmuje także orzekanie w sprawach skarg na akty nadzoru nad działalnością organów jednostek samorządu terytorialnego. Sąd ocenia te akty z punktu widzenia ich zgodności z prawem materialnym i przepisami postępowania administracyjnego, według stanu faktycznego i prawnego obowiązującego w dacie wydania tych aktów. Kryterium legalności przewidziane w art. 1 § 2 ustawy Prawo o ustroju sądów administracyjnych umożliwia sądowi administracyjnemu uchylenie aktu nadzoru wówczas, gdy uwzględni on skargę jednostki samorządu terytorialnego na taki akt (art. 148 P.p.s.a.).

Przechodząc do merytorycznego badania sprawy w pierwszej kolejności wyjaśnić należy, że ustawodawca wprowadzając sankcję nieważności jako następstwa naruszenia przepisu prawa nie określił rodzaju tego naruszenia. W orzecznictwie sądowym przyjmuje się jednak, że podstawę do stwierdzenia nieważności uchwały stanowią takie naruszenia prawa, które mieszczą się w kategorii ciężkich, rażących naruszeń. Przykładowo - w razie podjęcia uchwały przez organ niewłaściwy, braku podstawy prawnej do podjęcia uchwały określonej treści, niewłaściwego zastosowania przepisu prawnego będącego podstawą podjęcia uchwały, naruszenia procedury podejmowania uchwał. Chodzi więc o istotne naruszenia prawa aby móc zastosować ten radykalny środek nadzoru. W sprawie musi zostać więc ustalone w sposób niebudzący wątpliwości istnienie sprzeczności badanej uchwały z przepisami prawa.

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie jest uchwała Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 26 września 2012 r. w sprawie podziału Gminy Tarnowskie Góry na okręgi wyborcze. Uchwała ta podjęta została na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 419 § 2 i 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy oraz art. 13 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Kodeks Wyborczy. Na podstawie ostatniego z przywołanych przepisów rady gmin zobowiązane zostały do dokonania podziału gmin na okręgi wyborcze w wyborach do rady gminy w terminie 15

miesiące od dnia wejścia w życie ustawy. Dodatkowo stosownie do regulacji ust. 2 omawianej normy przy ustalaniu podziału gminy na okręgi wyborcze uwzględnia się liczbę mieszkańców ujętych w stałym rejestrze wyborców danej gminy na koniec kwartału poprzedzającego-kwartał, w którym rada gminy dokonuje podziału gminy na okręgi wyborcze.

Zatem stwierdzić należy, że Rada Gminy zobligowana była do podjęcia uchwały w przedmiocie podziału gminy na okręgi wyborcze. Skoro uchwała ta została podjęta we wrześniu 2012 r. więc prawidłowo Rada dokonując omawianego podziału wzięła pod uwagę liczbę mieszkańców ujętych w stałym rejestrze wyborców na dzień 30 czerwca 2012 r., która wynosiła 58 974 osób. Zgodnie natomiast z regulacją art. 17 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 ze zm.) rada gminy winna składać się z dwudziestu trzech radnych w gminach do 100.000 mieszkańców. Dlatego właśnie to 23 okręgi wyborcze musiały zostać utworzone. Jednocześnie w Gminie Tarnowskie Góry utworzono 11 jednostek pomocniczych mocą uchwał Rady. Gminy w Tarnowskich Górach ustalających formalnie granice jednostek pomocniczych (uchwała Nr XV/138/91 z dnia 11 lutego 1991 r. w sprawie utworzenia dzielnic i sołectw w mieście Tarnowskie Góry, zmieniona uchwałami nr IV/39/94 z dnia 28 września 1994 r. oraz nr VII/75/94 z dnia 7 grudnia 1994 r.). Ponadto na mocy uchwał nr od VII/75/2011 do VII/85/2011 z dnia 16 marca 2011 r. Rada Miejska ustanowiła statuty 11 dzielnic miasta Tarnowskie Góry. Przy czym granice jednostek pomocniczych w uchwałach oraz statutach zostały określone opisowo poprzez określenie ulic wchodzących w ich skład. Liczba mieszkańców ujętych w stałym rejestrze wyborców na dzień 30 czerwca 2012 r. dla jednostek pomocniczych wynosiła odpowiednio: Bobrowniki Śląskie - Piekary Rudne - 4 099, Lasowice - 4 761, Opatowice - 905, Osada Jana - 4 976, Pniowiec - 1 212, Repty Śląskie - 2 188, Rybna - 2353, Sowice - 1 657, Stare Tarnowice -12 168, Strzybnica - 5 448, Śródmieście Centrum -19 207.

Stosownie do regulacji art. 419 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) podziału na okręgi wyborcze dokonuje rada gminy na wniosek wójta według jednolitej normy przedstawicielstwa obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców gminy przez liczbę radnych wybieranych do

danej rady, z uwzględnieniem art. 417 i następujących zasad:

- 1) ułamki liczby mandatów wybieranych w okręgu wyborczym równe lub większe od 1/2, jakie wynikają z zastosowania normy przedstawicielstwa, zaokrągla się w górę do liczby całkowitej;
- 2) jeżeli w wyniku postępowania, o którym mowa w pkt i, liczba radnych wybieranych w okręgach przewyższa liczby wynikające z art. 373 i art. 418 § 2, mandaty nadwyżkowe odejmuje się w tych okręgach wyborczych, w których norma przedstawicielstwa jest najmniejsza; w przypadku gdy liczba mandatów jest mniejsza od wynikającej z art. 373 i art. 418 § 2, dodatkowe mandaty przydziela się tym okręgom wyborczym, w których norma przedstawicielstwa jest największa.

Mając na uwadze powyższe uregulowania należy wskazać, że Gmina Tarnowskie Góry winna zostać podzielona na 23 okręgi wyborcze i bez wątpienia w tym celu należało zastosować jednolitą normę przedstawicielstwa, w związku z koniecznością realizacji podstawowej zasady prawa wyborczego, jaką jest równość wyborów w znaczeniu materialnym, a więc odnoszącym się niejako do „siły głosu każdego mieszkańca gminy”. Dodatkowo jednak nie można tracić z pola widzenia, w zakresie tworzenia okręgów wyborczych odesłania do treści art. 417 kodeksu wyborczego zgodnie z którym - § 1 okręg wyborczy obejmuje część obszaru gminy, § 2 w gminach na terenach wiejskich okręgiem wyborczym jest jednostka pomocnicza gminy. Jednostki pomocnicze gminy łączy się w celu utworzenia okręgu lub dzieli się na dwa lub więcej okręgów wyborczych, jeżeli wynika to z konieczności zachowania jednolitej normy przedstawicielstwa. § 3 Jednostkę pomocniczą gminy dzieli się na dwa lub więcej okręgów wyborczych również wtedy, gdy:

- 1) w gminie niebędącej miastem na prawach powiatu liczba radnych wybieranych w danej jednostce pomocniczej byłaby większa niż 1;
- 2) w mieście na prawach powiatu liczba radnych wybieranych w danej jednostce pomocniczej byłaby większa niż 10.

§ 4. W miastach przy tworzeniu okręgów wyborczych uwzględnia się utworzone jednostki pomocnicze.

Skoro ustawodawca wprowadził jednomandatowe okręgi wyborcze zatem zobligowany był również zmodyfikować zasady dokonywania podziału gmin na okręgi wyborcze i tak też się stało. Zwrócić bowiem należy uwagę na treść wyżej przywołanego art. 417 § 2, § 3 i § 4 Kodeksu wyborczego. Przepis ten w § 2 odnoszącym się do gmin leżących na terenach wiejskich ustanawia zasadę, że jednostka pomocnicza gminy stanowi okręg wyborczy. I już w tej normie prawnej ustawodawca dopuścił wyraźnie możliwość łączenia, jak i dzielenia takich jednostek pomocniczych wówczas, gdy wynika to z konieczności zachowania jednolitej normy przedstawicielstwa. Jednocześnie w treści § 3 art. 417 zawarte zostały dodatkowe przesłanki, które uzasadniają dokonanie podziału jednostki pomocniczej gminy. Przy czym regulacja § 4 art. 417 odnoszącego się do miast nakazuje uwzględnienie przy tworzeniu okręgów wyborczych utworzonych jednostek pomocniczych. W ocenie Sądu przepisy te należy interpretować w ten sposób, że w pierwszej kolejności ustalając okręgi wyborcze należy zbadać, która z jednostek pomocniczych może samodzielnie stanowić okręg wyborczy, mając oczywiście na uwadze jednolitą normę przedstawicielstwa. Jeżeli z ustaleń tak poczynionych wynika, że możliwy jest podział na okręgi wyborcze bez konieczności dzielenia jednostek pomocniczych przy oczywiście zachowaniu jednolitej normy przedstawicielstwa to właśnie w taki sposób należy dokonać podziału gminy. Iatem przyjąć należy, że zasadą powinno być tworzenie okręgów wyborczych przy uwzględnieniu istniejących jednostek pomocniczych gminy, jednakże dopuszczalne jest zarówno łączenie, jak i ich podział wówczas, gdy jest to uzasadnione koniecznością zachowania jednolitej normy przedstawicielstwa.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że jednolita norma przedstawicielstwa w Mieście Tarnowskie Góry wynosi 2 564,08 mieszkańców, a więc minimalna liczba mieszkańców w okręgu wyborczym może wynosić 1 283 natomiast maksymalna 3 846 mieszkańców. Zatem należało rozważyć, czy mieszcząc się w tak zakreślonych granicach można było dokonać podziału Gminy mając na uwadze granice poszczególnych jednostek pomocniczych.

W rozpoznawanej sprawie liczba mieszkańców ujętych w stałym rejestrze wyborców na dzień 30 czerwca 2012 r. dla jednostek pomocniczych Gminy

wynosiła odpowiednio:

- Bobrowniki Śląskie - Piekary Rudne - 4 099; co równa się 1,60 mandatu, zatem 2 mandaty;
- Lasowice - 4 761, co równa się 1,86 mandatu, po zaokrągleniu 2 mandaty;
- Opatowice - 905, co równa się 0 mandatów;
- Osada Jana - 4 976, co równa się 1,94 mandatu, po zaokrągleniu 2 mandaty;
- Pniowiec - 1 212, co równa się 0,47 mandatu, zatem 0 mandat;
- Repty Śląskie - 2 188, co równa się 0,85 mandatu, po zaokrągleniu 1 mandat;
- Rybna - 2 353, co równa się 0,92 mandatu, po zaokrągleniu 1 mandat;
- Sowice - 1 657, co równa się 0,65 mandatu, po przeliczeniu 1 mandat;
- Stare Tarnowice - 12 168, co równa się 4,75 mandatu, po zaokrągleniu 5 mandatów;
- Strzybnica - 5 448, co równa się 2,12 mandatu, po zaokrągleniu 2 mandaty;
- Śródmieście Centrum - 19207, co równa się 7,49 mandatu, po przeliczeniu 7 mandatów.

Dlatego rację ma organ nadzoru wskazując, że jedynie w jednostkach pomocniczych Opatowice oraz Pniowiec zamieszkuje liczba mieszkańców mniejsza, od uprawniającej do utworzenia okręgu wyborczego. Zatem Rada Miejska podejmując uchwałę w sprawie podziału Gminy na okręgi wyborcze naruszyła art. 419 w związku z art. 417 § 3 i § 4 Kodeksu wyborczego, dokonując podziału gminy na okręgi wyborcze przy uwzględnieniu jednolitej normy przedstawicielstwa, jednakże bez odniesienia się do granic okręgów wyborczych. Tym bardziej, że jak wskazuje się w skardze Rada dokonując podziału gminy brała pod uwagę, tam gdzie było to możliwe historyczne uwarunkowania, co z kolei nie znajduje oparcia w żadnym z przepisów Kodeksu wyborczego. Jednocześnie dokonując podziału Rada przyłączyła niejako fragmenty poszczególnych jednostek pomocniczych do innych okręgów wyborczych, co również nie znajduje oparcia w obowiązujących w tym zakresie przepisach.

Konkludując przyjęcie przez Radę Miejską uchwały niezgodnej z granicami wyznaczonymi przez przepisy ustawy stanowi istotne naruszenie prawa dlatego skarga Gminy nie mogła odnieść skutku. Jak już bowiem wyżej wskazano, rażące naruszenie prawa skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwały to między innymi brak podstawy prawnej do podjęcia uchwały określonej treści, czy też niewłaściwe

zastosowanie przepisu będącego podstawą podjętej uchwały. Dlatego słusznie organ nadzoru uznał, iż podjęto ją z istotnym naruszeniem prawa.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 151 P.p.s.a. orzeczono, jak w sentencji.

Na marginesie jedynie należy zaznaczyć, że Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2012 r., nr DKT-712-21/12 Komisarz Wyborczy w Katowicach, działając na podstawie art. 17 § 2 i art. 167 § 3 Kodeksu wyborczego dokonał podziału Miasta Tarnowskie Góry na 23 jednomandatowe okręgi oznaczając ich numery i granice. Postanowienie to zgodnie z regulacją art. 17 § 2 Kodeks wyborczy zastąpiło uchwałę Rady Miejskiej, której nieważność została stwierdzona skarżonym w niniejszym postępowaniu rozstrzygnięciem nadzorczym. Postanowienie Komisarza Wyborczego nie uchyliło jednak samej uchwały Rady i choć uchwała ta nie weszła w życie, nie została bowiem opublikowana w Dzienniku Urzędowym, to istniała w obrocie prawnym. Istnieje więc dwoistość postępowania w zakresie kontroli uchwał w przedmiocie podziału gmin na okręgi wyborcze. Z jednej bowiem strony Kodeks wyborczy przewiduje nadzór w tym zakresie, który pełnią komisarze wyborczy przyznając im w tym zakresie znaczne kompetencje oraz ustawa o samorządzie gminy, która nie wyłączyła, w tym zakresie, nadzoru Wojewody. Istnienie z kolei takiej dwoistości może prowadzić w niektórych sytuacjach do współistnienia w obrocie prawnym zupełnie rozbieżnych rozstrzygnięć.